

Rekenkamer Meierijstad

Onderzoeksprogramma 2025, herzien

Maart 2025

1. Inleiding

In februari 2024 heeft de rekenkamer Meierijstad het [Onderzoeksprogramma 2024-2025](#) vastgesteld. Inmiddels is gebleken dat de praktijk weerbarstiger is dan de theorie. Het plan was om in 2024 twee onderzoeken uit te voeren. In de praktijk is er één onderzoek afgerond en een tweede onderzoek opgestart. Met dit tweede onderzoek – naar regionale samenwerkingsverbanden – zal de rekenkamer in 2025 naar verwachting nog een groot deel van het jaar bezig zijn. De ambitie om in 2025 de onderwerpen armoedebelief en Omgevingswet te onderzoeken blijkt daarmee niet haalbaar. Om die reden herzielt de rekenkamer het onderzoeksprogramma.

In dit herziene onderzoeksprogramma staan de onderzoeksonderwerpen toegelicht die de rekenkamer in 2025 wil onderzoeken.

NB: in 2024 heeft de rekenkamer diverse raadsfracties bezocht. Tijdens of naar aanleiding van deze bezoeken heeft een aantal fracties onderzoeksonderwerpen aangedragen voor de rekenkamer. Deze onderwerpen zijn toegevoegd aan de groslijst van te onderzoeken onderwerpen.

2. Onderzoeksprogramma 2025, herzien

De rekenkamer Meierijstad zal in 2025 de volgende onderwerpen onderzoeken:

1. Regionale samenwerkingsverbanden
2. Doe-mee onderzoek naar onderbesteding

2.1. Regionale samenwerkingsverbanden

In het onderzoeksprogramma 2024-2025 was het onderwerp Verbonden partijen geselecteerd voor onderzoek in 2024. In de praktijk zijn eind 2024 offertes opgevraagd voor een onderzoek naar regionale samenwerkingsverbanden. De verwachting is dat in het vierde kwartaal besluitvorming in de gemeenteraad zal plaatsvinden over dit onderwerp.

Bestuurlijke samenwerkingen tussen gemeenten zijn niet meer weg te denken uit het lokale bestuur. Het samenwerken levert gemeenten verschillende voordelen op, zoals het spreiden van risico's, schaalvoordelen en het combineren van kennis en kunde. Maar er kleven ook risico's aan. Doordat de uitvoering op afstand wordt geplaatst, is de directe invloed van de gemeenteraad minder groot, terwijl de gemeente wel verantwoordelijk is voor de uitbestede taken. Ook wordt er van de gemeente een substantiële (financiële) bijdrage gevraagd. Het zoeken naar de juiste balans tussen taken en middelen is nodig voor een effectieve uitvoering van de kaderstellende en controlerende taak van de raad. Het is van belang om scherp inzicht te hebben in de (financiële) beheersing, maar minstens zo relevant is het om zicht te hebben op de doelrealisatie.

In dit verband is door de regionale griffierswerkgroep Regionale Samenwerking Noordoost Brabant in 2017 een rapport opgeleverd: Grip op regionale samenwerkingsverbanden. Daarnaast is de wetgeving voor gemeenschappelijke regelingen gewijzigd, waarbij de kaderstellende en controlerende rollen van gemeenteraden is versterkt.

De rekenkamer richt zich in het onderzoek op de afwegingen die de gemeente(raad) maakt om te besluiten tot (blijvende) deelname aan een samenwerkingsverband. En het verkrijgen en behouden van grip op de samenwerkingsverbanden.

2.2. Doe-mee onderzoek naar onderbesteding

De Vereniging van Rekenkamers laat in 2025 onderzoek uitvoeren naar onderbesteding. Het is een zogenaamd Doe-mee onderzoek waarbij rekenkamers kunnen meedoen aan het onderzoek. De rekenkamer Meierijstad heeft gekozen om deel te nemen.

Het onderzoek richt zich op onderbesteding. Met onderbesteding wordt bedoeld dat de kosten lager en/of de opbrengsten hoger zijn dan begroot. Onderbesteding kan er op duiden dat niet realistisch wordt begroot, dat activiteiten niet zijn uitgevoerd of dat extra middelen zodanig laat in het jaar beschikbaar komen dat besteding niet meer haalbaar is. Het gevolg van onderbesteding kan zijn dat de raad (soms pijnlijke) keuzes heeft moeten maken, die achteraf niet gemaakt hadden hoeven worden. Dit betekent een beperkende werking voor de kaderstellende rol van de volksvertegenwoordigers. Een ander gevolg kan zijn dat na afloop van het jaar duidelijk wordt dat

bepaalde activiteiten niet zijn uitgevoerd en hieraan gerelateerd bepaalde beoogde resultaten en maatschappelijke effecten ook niet zijn bereikt. Bijsturing is op dat moment niet meer mogelijk.

De hoofdvraag van het onderzoek luidt: “Geeft de wijze waarop in de aan dit onderzoek deelnemende provincie / gemeente / waterschap wordt begroot, de volksvertegenwoordigers een goed inzicht in de baten en lasten en kan dit worden verbeterd?”. Dit is verder uitgewerkt in deelvragen.

De rekenkamer Meierijstad vindt het een relevant onderzoek voor de gemeenteraad om meer inzicht in dit fenomeen in Meierijstad te krijgen. Omdat het Doe-mee onderzoek openstaat voor 120 deelnemers en nog niet voldoende duidelijk is met welke diepgang de vragen per bestuursorgaan beantwoord zullen worden, is de insteek van de rekenkamer om een zelfstandig onderzoeker bij dit onderzoek te betrekken namens de rekenkamer Meierijstad. Op die manier kan een diepgaandere analyse uitgevoerd worden wanneer dit wenselijk blijkt.

3. Groslijst van onderzoeksonderwerpen

De rekenkamer beschikt over een groslijst met onderwerpen waar zij voor toekomstig rekenkameronderzoek uit kan putten. Iedereen kan op ieder moment onderwerpen aandragen bij de rekenkamer. De rekenkamer beoordeelt de aangedragen onderwerpen en bepaalt of deze worden toegevoegd aan de groslijst. De rekenkamer gebruikt de groslijst bij de selectie voor de te onderzoeken onderwerpen. De rekenkamer presenteert de selectie vervolgens aan de beoordelingscommissie. De beoordelingscommissie kan dan haar reactie hierop geven. Dit zal voor het onderzoeksprogramma 2026 weer op de beschreven wijze worden gedaan.

De actuele groslijst wordt als bijlage toegevoegd aan dit onderzoeksprogramma. De onderwerpen op de groslijst staan in willekeurige volgorde.

4. Tot slot

Op de website van Meierijstad vindt u op de [pagina van de rekenkamer](#) naast algemene informatie over de rekenkamer Meierijstad actuele informatie over lopende en afgeronde onderzoeken, eerdere jaarverslagen, onderzoeksprogramma's et cetera.

Op de rekenkamer kunt u rekenen!

5. Bijlage: groslijst rekenkamer Meierijstad, versie februari 2025

Groslijst te onderzoeken onderwerpen, in willekeurige volgorde:

1. Privacy en informatiebeveiliging
2. Subsidiebeleid
3. Subsidiëring begeleiding jeugdzorg
4. Doeltreffendheid subsidies voor burgerinitiatieven / leefbaarheid e.d.
5. Jeugdbeleid
6. Effectiviteit jeugdpreventie door overlast door jongeren
7. Armoedebelief
8. Sportbeleid
9. Arbeidsmarktbeleid
10. Vestigingsbeleid
11. Mobiliteit
12. Inrichting en beheer openbare ruimte (verbijzondering: verkeersveiligheid)
13. Omgevingswet
14. Het samenspel van inwoners en raad bij omgevingsplannen
15. Handhaving ruimtelijke plannen
16. Kernwinkelgebied
17. Transparantie van besluitvorming
18. Geheimhouding versus transparantie
19. Burgerinitiatieven / actief burgerschap
20. Verbonden partijen / gemeenschappelijke regelingen
21. Zienswijze verbonden partijen in beleidsnota's
22. Energiebesparingsplicht
23. Duurzaamheidstoets in raadsvoorstellen
24. Naleving afspraken RES (Regionale Energie Strategie) en uitvoering van eerste tranche zonneparkenbeleid
25. Afhandeling klachten / meldingen
26. Sturen op beleidsindicatoren P&C
27. Doorlichten collegeakkoord
28. Diversiteitsbeleid
29. Citymarketing Meierijstad
30. Inkoop-, inhuur- en aanbestedingsbeleid
31. Hervormingsagenda
32. Ondernijning
33. Inclusie / evaluatie lokale inclusieagenda
34. In control zijn op het huisvestingsplan
35. Personeelsbeleid
36. Culturele instellingen
37. Go of no go, evaluatie na iedere fase van een project
38. Verpachting gemeentelijke gronden en onroerend goed

Reeds uitgevoerde of lopende onderzoeken (van groslijst af):

1. Woningbouwbeleid (2016)

2. Maatschappelijk vastgoed (2018)
3. Duurzaamheid en maatschappelijk initiatief (2018)
4. Toegang sociaal domein (2018)
5. AgriFood Capital in beweging (2019)
6. Energietransitie “De raad aan het roer” (2020))
7. Gemeentelijke Dienstverlening (2020/2021)
8. Zorg en Veiligheid (IVP) (2020/2021)
9. Woningbouwbeleid (2021)
10. Eenzaamheid (2021-2022)
11. Doorwerkingsonderzoek (2022-2023):
 - 1) Toegang sociaal domein
 - 2) Maatschappelijk vastgoed
 - 3) Duurzaamheid en maatschappelijk initiatief
12. Demografische ontwikkelingen in relatie tot gemeentelijk beleid (2024)